

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
29 листопада 2024 року

Здобувач ступеня доктора філософії Михайло ПРИСТАЯ, 1980 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2008 році Одеську національну юридичну академію за спеціальністю «Правознавство», директор комунального некомерційного підприємства «Хустська центральна лікарня імені Віцинського Остапа Петровича» Хустської міської ради, м. Хуст, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород від «27» вересня 2024 року № 21/01/04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Сандри БОЛДІЖАР, доктора юридичних наук, доцента, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензентів –	Марії МЕНДЖУЛ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Вадима ПІШТИ, доктора філософії, доцента кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	Марини КУЗНЕЦОВОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри приватного та соціального права юридичного факультету Сумського національного аграрного університету Олександра ЗИМИ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

на засіданні «29» листопада 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Михайлові ПРИСТАЇ на підставі публічного захисту дисертації «Правове регулювання публічного адміністрування закладом охорони здоров'я: макро- та мікроконтекст медичної реформи» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Тетяна КАРАБІН, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених Михайлом ПРИСТАЇ досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, а саме з'ясування та комплексне розкриття питання правового регулювання публічного адміністрування закладами охорони здоров'я в контексті проведення медичної реформи як на макро- так і макрорівнях, напрацювання узагальнень та пропозицій щодо покращення такого регулювання.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових

виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 3 тези наукових доповідей:

1. Пристая М. М. Правові характеристики закладу охорони здоров'я в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. № 6. С. 141-146.

2. Пристая М. М. Правовий статус керівника закладу охорони здоров'я. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №5. С. 379-385.

3. Пристая М. М. Система органів публічного управління закладами охорони здоров'я. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 257-259.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Сандра БОЛДІЖАР, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Новітнім інструментом у сучасному медичному обслуговуванні населення є телемедицина. Не дивлячись на нові підходи, які були висвітлені в роботі, про телемедицину зовсім нічого немає в дослідженні. Звісно, тематика дисертації стосується правового регулювання адміністрування закладом охорони здоров'я, і, очевидно, що інструменти адміністрування щодо розвитку телемедицини, не відрізняються від тих, які були досліджені і висвітлені в роботі. Проте, ми часто зустрічаємо позиції керівників ЗОЗ про недоречність та неперспективність телемедицини як такої. У зв'язку з цим вважається доцільним акцентувати в дослідженні увагу на підтримці впровадження цього інноваційного інструменту як важливої складової сучасної системи медичного обслуговування.

2. У дисертаційному дослідженні відсутній аналіз гендерних підходів до управління закладом охорони здоров'я. Звичайно, сфера медицини, це не та сфера, де гостро стоїть це питання. Можливо, варто було також розглянути це питання, проаналізувати чинники ризику та оцінити доцільність і необхідність передбачення у Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з медичної практики окремої відповідальної особи, яка б опікувалася цими питаннями в закладі охорони здоров'я.

Марія МЕНДЖУЛ, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Дисертант обґрунтовує, що вперше «проблематика суб'єктів адміністрування закладами охорони здоров'я розкривається комплексно у контексті концепції «багаторівневого адміністрування», через встановлення системи суб'єктів, які реалізують організацію та забезпечення охорони здоров'я населення (органи державної влади, органи місцевого самоврядування юта керівництво самим закладом охорони здоров'я), визначення їх функцій та повноважень щодо діяльності та розвитку закладу, способів їх взаємодій між собою та із закладом безпосередньо, що врегульовані нормами адміністративного права». Водночас поняття багаторівневого адміністрування застосовувалося і раніше до сфери охорони здоров'я з огляду на це, слід додатково пояснити, яка цінність саме авторської концепції трисуб'єктного управління системи охорони здоров'я.

2. Автором дисертації визначено «правові ознаки закладу охорони здоров'я, які сприяють удосконаленню нормативного та доктринального визначення цього поняття та ведуть до більшої його упорядкованості та стійкості: наявність статусу юридичної особи, форма власності, організаційно-правова форма, напрямок діяльності - медичне обслуговування, порядок утворення закладу охорони здоров'я та управління ним». Важливим у цьому контексті є розуміння того, що саме автором сформульовано із вказаних ознак як вперше, так як такі ознаки як наявність статусу юридичної особи, певна форма власності, утворення у певній організаційно-правовій формі, напрями діяльності, є традиційними і вже

усталеними, щодо порядку утворення та управління, вказані ознаки також розглядалися рядом вчених.

3. Додаткових аргументів потребує позиція автора про те, що удосконалено положення *«про існування змішаної форми власності закладів охорони здоров'я, що при створенні юридичних осіб може проявитися через різні організаційно-правові форми, в тому числі і через організаційну форму господарського товариства, у якому буде присутня і державна частка»*. Змішані форми власності можуть виникати у процесі створення закладів охорони здоров'я різних організаційно-правових форм, так як засновниками їх можуть бути фізичні особи, юридичні особи, територіальна громада та держава. Водночас щодо господарських товариств, то їх учасниками можуть бути тільки фізичні та юридичні особи (ст. 114 ЦК України), тому пояснення потребує підхід автора про наявність у «господарських товариствах державної частки».

4. Третій розділ дослідження присвячений «Напрямки удосконалення правового регулювання адміністрування закладом охорони здоров'я його керівництвом» водночас автор ретельно не розкрив, які саме зміни потрібні у законодавстві, щоб забезпечити удосконалення правового регулювання адміністрування закладом охорони здоров'я.

Вадим ПІША, доктор філософії, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У дисертації фрагментарно звертається увага на доступність медичного обслуговування для всіх громадян. Разом з цим медична реформа змінює вимоги до інклюзивності, зокрема в контексті управління закладом охорони здоров'я, коли йдеться про прийняття рішень, які будуть відповідати потребам різних груп населення, та враховувати фізичну доступність приміщень закладів охорони здоров'я. Таким чином, більш ґрунтовне вивчення інклюзивності в дослідженні Михайла Пристаї дало б змогу здійснити ще краще дослідження медичної реформи крізь призму публічного адміністрування закладом охорони здоров'я.

2. Дискусійним аспектом також видається неповне висвітлення обов'язку керівників закладів охорони здоров'я підтримувати комунікацію з різними стейкхолдерами: медичним персоналом, громадськістю, МОЗ, НСЗУ та органами місцевого самоврядування. Цей момент важливий з огляду на те, що ефективна комунікація дозволяє краще адаптуватися до змін у правовому регулюванні та забезпечувати високий рівень надання медичних послуг.

3. Починаючи з моменту повномасштабної збройної агресії РФ проти України, сім разів було внесено зміни до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики. Це пов'язано як з об'єктивними факторами, що стосуються викликів, які ставить на порядок денний збройна агресія РФ, так і не зовсім логічних змін, які, зокрема, стосуються оновлення форми відомостей про стан матеріально-технічної бази, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня (оновлення цієї форми відомості відбулись відповідно до постанов КМУ № 1034 від 05 вересня 2023 року, № 1393 від 27 грудня 2023 року, № 213 від 27 лютого 2024 року, № 536 від 10 травня 2024 року). У зв'язку з цим до здобувача виникає питання: чи мають значний вплив на ефективне управління закладом охорони здоров'я часті зміни в Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з медичної практики?

Марина КУЗНЕЦОВА, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри приватного та соціального права юридичного факультету Сумського національного аграрного університету:

1. У тексті дисертації автор багато уваги приділяє змінам у структурі та повноваженнях суб'єктів системи адміністрування закладів охорони здоров'я, які стали наслідком проведення реформ в Україні. Попри цей позитивний аспект, варто звернути увагу

на те, що більше уваги слід було приділити тому, як ці зміни вплинули на фінансову стабільність закладів охорони здоров'я. Такий підхід міг би дати можливість додатково оцінити успішність реформи, а також визначити подальші кроки для удосконалення адміністрування закладів охорони здоров'я.

2. Акцентуючи увагу на існуючих моделях ліцензування медичної практики, Пристаї М. М. слід було чіткіше структурувати ці моделі. А вже на підставі цього потрібно було приділити увагу аналізу ефективності кожної з таких моделей. Маркерами ефективності тут можуть виступати якість надання медичних послуг, прозорість процедури, швидкість реагування на постійні зміни у сфері охорони здоров'я, ресурсні витрати, які необхідні для забезпечення процедури ліцензування.

3. Попри дослідження окремих аспектів діджиталізації у своїй роботі (*eHealth, діджиталізація у процесі акредитації*), дисертант не надає « належного значення тому, як діджиталізація впливає на здійснення адміністрування закладом охорони здоров'я. З іншого боку, враховуючи, що емпіричну базу дослідження становить практика діяльності комунального некомерційного підприємства «Хустська центральна районна лікарня імені Віцинського Остапа Петровича» Хустської районної ради Закарпатської області, дослідження могло бути доповнено аналізом управлінських рішень цього закладу охорони здоров'я щодо адаптації організаційної культури до цифрових процесів.

Олександр ЗИМА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого:

1. Впродовж дослідження, займаючись питаннями публічного адміністрування закладів охорони здоров'я, автор пише виключно про заклади, які здійснюють медичне обслуговування на підставі ліцензії на медичну практику, визнає їх об'єктом публічного адміністрування (с. 41, с.144 та ін.).

Хотілося б почути його думку стосовно ролі та місця фармацевтичних закладів у системі публічного адміністрування охорони здоров'я в Україні.

2. У висновків до роботи (с. 168) та в тексті розділу 1.2. автор стверджує що ознакою закладу охорони здоров'я є наявність у нього статусу юридичної особи. Як це співвідноситься з приписом Основ законодавства України про охорону здоров'я (п. 7 ч. 1 ст. 4) відповідно до якого закладом охорони здоров'я є «юридична особа будь-якої форми власності ... або її відокремлений підрозділ»?

3. Одним з останніх кроків з реалізації медичної реформи був поділ закладів охорони здоров'я на загальні, кластерні та надкластерні. Чи існують відмінності у їх публічному адмініструванні та чи потребують вони окремого наукового дослідження?

4. На сторінках 90-91 автор піднімає питання про заклади охорони здоров'я до публічного адміністрування яких залучені СБУ, Міністерство внутрішніх справ України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, тощо. Спершу він підкреслює дискусійність існування «відомчої медицини», однак згодом наводить позицію згідно з якою за існуючих обставин її існування виправдане. Хотілось би почути остаточний висновок має «відомча медицина» майбутнє чи ні? А якщо так то, яких змін та уточнень потребує чинне медичне законодавство?

5. Відомо, що поряд з ліцензуванням медичної практики та акредитацією закладів охорони здоров'я чималу роль у забезпечення якості та ефективності медичної допомоги відіграє атестація медичних працівників. Чи відносить автор її до числа механізмів адміністрування закладів охорони здоров'я на макрорівні? Чи можна стверджувати, що атестація здійснюється в межах окремого адміністративного (атестаційного) провадження і чи потрапляє вона до предмету регулювання Закону України «Про адміністративну процедуру»?

Озвучені зауваження отримали всі необхідні пояснення з боку дисертанта, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів наукового дослідження Михайла

ПРИСТАЇ.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Михайлу ПРИСТАЇ ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Сандра БОЛДЖАР